

В Е Ч Е Р Н И Ц Ъ

ЛИТЕРАЦЬКЕ ПИСЬМО ДЛЯ ЗАБАВЫ И НАУКИ.

Число 13.

Львѡвъ дня 26. Цвѣтня 1862.

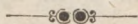
Д Р У Ж Б А.

Ани поля, ани хаты,
Не далась намъ бѣдна мати,
Щобы ты любити, —
Тѡльки серце золотое,
Вѣрне, далась намъ затое —
И любимъ ты дѣти.

И лишилась насъ на долю,
На недолю, на неволю,
Чужинцямъ у наемъ, —
Спѣвку далась; но небога . . .
Ай, кровава намъ дорога —
То си хотъ спѣваемъ.

Гомѡнъ въ поли то заводить,
То весело ся розходить;
Яковсь скочновъ шумковъ —
А то подемъ шло ихъ двоє,
И спѣвали си обоє:
Русинъ съ своевъ думковъ.

Х а х л и с ь н ь .

ХЛОПСЬКА ДИТИНА.

(Продовженъе).

XXIX.

Минула нѡчь, настало тее завтра. Алежъ надъя; цы й разъ она заведе? — А нынѣ оца само такъ зрѡбила нашимъ молодятамъ. Що имъ обоимъ черезъ нѡчь не напелѡ ся и сонно и явно! О кобы лише борше день, думавъ черезъ нѡчь Стефанъ, то й цѣле дѣло закѡнчу; лише прійде ѡнъ рано, гадала собъ Ганя, то й все скаже, и матери и вуйкови.

А оно тымъ часомъ не такъ. Рано отецъ Евстахій вставъ чогось квасный и прикрый, незнати, цы може ёму що такого приснило ся, цы може що й слабый бувъ — а якійсь такій зробивъ ся неприступный, и се й те, и все ёму не въ ладъ. А напиравъ заедно: „вѣдмо та вѣдмо” — и знову пытавъ нѣбы самъ себе: „чому той Стефанъ уже не приходитъ, уже треба вхати.” Нудивъ такъ, що зачали ся объ бояти, цы не заслабъ, не дай Боже, старикъ; та й

сами булибъ ради, кобы борше надѡйшовъ Стефанъ, може бы якъ розговоривъ старого. —

Ажъ отъ и прійшовъ Стефанъ. Справдъ старый урадувавъ ся, що надѡйшовъ. —

„Отъ,” каже старикъ, „старому все бѣда, одного дня тѣшь ся за много, та нынѣ уже я такѡй до нѣчого, якось нѣбы послабъ, треба втѣкати зъ мѣста — а може й вы бы ласкави, до насъ загостити. Прійдьте до насъ та хотъ трохи собъ поговоримо. Вѣдавъ нашу хату несхочете обминати.”

Отъ такъ, думаетъ Стефанъ, гадавъ нынѣ що иншого; та й каже: „та вже, кобы лише часъ якось минъ позволивъ, я заблуджу до Васъ, сли ласка мене пріймити.” —

„Слибы ласка,” знову старый якось прикро каже: „та вже й просимо — а може бы вы зъ нами вразъ цы не поѣхали? Малибъ мы що зъ собою поговорити, — ба та вы знаете.”

Стефанъ и Ганя позиркли по собъ, цѣкави були що прійде; але отецъ Евстахій нагадавъ собъ вѣханье до дому, та й не говорючи бѡльше и слова, вышовъ до свѣий скорити на слугу, абы ладивъ ся. И нимъ хто еще и надъявъ ся, уже стояли запряженѣи конь, а отецъ Евстахій вхючи до кѡмнаты, знову свое: „вѣдмо та вѣдмо.” А вжежъ коли треба доконче такъ вхати, то й забрали ся все чимъ скорше, такъ що й поговорити хотъ що найменше часу неставало.

Забрали ся гнетъ, та ѡдѣждаючи каже до Стефана отецъ Евстахій, ще по разъ кѡлька: „Прійдьте, коли можете, якъ найскорше.”

Ѡдѣхали нашѣи, а Стефанъ лишивъ ся въ мѣсть, й собъ треба було або сюды або туды вхати, сидѣти нѣщо. Зъ тяжкою думкою, и зъ жалемъ, що немѡгъ нынѣ що зробити, прійшовъ Стефанъ до своего покою въ гостинници. —

Нѣ гадку ёму не перейшло, ажъ здивовавъ ся; до него, каже жидокъ, принѣсь якійсь панськѣи слуга листъ, и ѡддае гладонькѣи чистый листокъ, зъ адресомъ французькимъ и гербами выбиваными. Треба було й заразъ прочитати, коротенько писано:

„За велику честь клавъ бы я собѣ, В. Ч. П. въ моимъ дому видѣти, и надью ся, що буду на стѣлько мавъ щастя и ласки.“ Пѣдписано було якось такъ: „Северинъ Гр. Ш.“ И заразъ, каже жидокъ буде той слуга знову, абы знавъ коли по нѣго прѣхати. Треба зачекати, и поѣхати, щобы не думали, що боить ся панського двора. — И запрятаный своею думкою спочивавъ собѣ у пѣвъ лежачи на софѣ жидѣвской кѣмнаты. —

Коли Стефанъ сидячи у жидѣвскѣй кѣмнатѣ свою думку вѣвъ, тымъ часомъ недалеко, отъ за пѣвъ милъ у дворъ пана Северина того, що лисѣ приславъ, зѣбрана шляхта журила ся и розговорювала дуже много за нѣго.

У дворѣ було гаморно и шумно, а гостѣй ажъ повно у всѣхъ кѣмнатахъ. На подѣорю стояло зѣдесять колясокъ, служба свѣтло убрана снула ся, якъ пчѣла, а въ переднѣй свѣтлицѣ великѣй бенкетували бутнѣ паны. Докола великого круглого стола сидѣли они всѣ, а на столѣ то печенъ, то шинки, то присмаки иншѣ ажъ важили вѣкомъ, и вина у фляскахъ темныхъ густо порозставлянѣ. Видко було по лицахъ червонныхъ, чубахъ поставленыхъ неладомъ и чепурно, що то вже певно друга або трета черга фляшокъ переходить, тай бесѣда голосна межи ними й гварлива. —

Увѣйшовъ хлопецъ прибранный по кракѣвскѣй, та лише го взрѣли:

„А що?“ пытають, „кажи!“

„Прошу вельможного пана“ каже хлопецъ покѣрно, „я чекавъ довго — бо пана адвоката небуло у себе, бувъ у того старого попа. Але пусто я не ѡдѣхавъ, казавъ ми панъ адвокатъ, що чекае, и прѣйде — осьде ѣго бильетъ,“ и подавъ. —

Бильетъ гладкѣй зѣ именемъ Стефана наразъ хотѣли всѣ видѣти. —

„Но а за попа що знаешъ?“ пытае даль газда, „а може ты й самъ недогадавъ ся, що розвѣдати ся.“

Зѣ лицемъ дворака уже выученого усмѣхнувъ ся хлопецъ.

„Я вельможный пане довѣдавъ ся — я зайшовъ въ поговѣрку зѣ слугою поповымъ — нехотѣвъ зразу, але потому сказавъ, що лише знавъ. Онъ минъ сказавъ, що панъ адвокатъ хоче женити ся зѣ тою панною ѡдъ попа, она Ганя зове ся, — але тому зо два роки, неприставъ старый пѣпъ, длятого, що панъ адвокатъ не шляхтичъ, лише хлопскѣй сынъ, а онъ самъ шляхотского роду — отже незнавъ, цы що буде

зѣ сего, хѣба бы сего року, бо панъ-отецъ полобрѣвъ, та й зѣ хлопами дуже добрый.“

„Добре, хорошо справивъ ся хлопецъ“, загудѣло кѣлькохъ панѣвъ, „наиѣй ся вина — а може ты що плативъ, тому попѣвскому слузѣ?“ тай кинувъ му одинъ рубля срѣбного, а другѣй подавъ чару зѣ виномъ.

„Идижъ, кажи запрячи у четверню до моеи кѣмнаты, ласы сиваки, та поѣдете по пана адвоката — а скоро — справитесь по дворацки, такъ якбы я самъ вѣхавъ — розумѣвъ?“

„Розумно вельможный пане.“

Недовго потому поракотѣла свѣтла коляса пянська тягнена чотырма, якъ вѣтрами, сиваками; а паны нуже радитися по мѣжъ собою, якъ и що зѣ тымъ хлопскѣмъ адвокатомъ говорити, та розумно зрѣбити. —

„Цѣкавый я, цы той панъ адвокатъ хлопскѣй не забуде языка въ губѣ; якъ меже насъ прѣйде.“ нѣбы за розумного знаный молодой дѣдиччукъ зачавъ жертувати.

„А говори свое,“ другъ Стефана зѣ мѣста намъ знаемый ѡбзвавъ ся, „я ѣго знаю не ѡдъ нынѣ — зачудуешъ ся, якѣй онъ, и не спѣзнаешъ, що то хлопскѣй сынъ — а може гадаете, що вы ѣго такъ заразъ переробите; заведете ся.“

„О ты вже такожъ зѣ тыхъ новыхъ поступовыхъ, якъ виджу,“ знову старѣй шляхтичъ сѣмѣючися на всѣ заставки загорлавъ, „увидишъ якѣй онъ буде щасливый, що меже нами бути може.“

Всѣ на доказъ що те й вѣрять, собѣжъ стали смѣятися, лише одинъ молодикъ, знаемый Стефана, невѣривъ, и все невѣрно крутивъ головою. „Увидимо,“ казавъ заедно, „чѣя правда буде.“

„А заложивъ бымъ ся за неznать що — але що то казати!“ — той самъ шляхтичъ ажъ загрѣвъ ся и чубъ теръ, „то школяръ, на школу все вертае; мы то инакше розумѣемо“, и гладивъ корчастый вусъ, якбы вже мавъ хлопского адвоката въ кешени.

„Ага,“ обзываетъ ся якѣйсь довгѣй сухѣй панокъ, „панове, забудъ я вамъ сказати. — таже моя громада до того самого збирае ся йти — треба такѣй добре взяти ся до него, абы намъ не псувавъ.“

„О певно, о певно,“ всѣ закричали — а тымъ часомъ, чуютъ, уже заѣздитъ коляса передъ двѣрѣ, и видятъ, зѣ хлопскѣмъ адвокатомъ. —

Зѣ цѣкавости ажъ духъ въ собѣ усѣ заперли, утихли.

За часокъ входитъ Стефанъ; ажъ забули ся паны такѣй гарный и смѣливый, де, де, не надѣялись того, що видѣли. Видѣли ѣго вчѣра — бувъ убраный, якъ они

казали по хлопськи, а нинь якбы не той, той самъ стрѣй на нимъ, а выдавъ ся имъ такій поважный и свѣтлый.

Газда насампередъ, а за нимъ другій, витавъ гостя, зъ такою кречностію, и говоривъ все, що предць ласкавъ панъ коморникъ, на ёго просьбу, ѳдвидли.

„Прощу я кого,” нишкомъ шепнувъ шляхтичъ, що тѳлько передъ тымъ кричавъ, „я того ненадъявъ ся. Будемо видѣти даль, — якъ оно буде.”

Но те сподъванье еще гѳрше ёго зажурило — бо Стефанъ на виду здавався хоть не пышний, а чомусь такъ усъхъ занявъ, и всъ на нѳго якось дивно чудувалися, якбы и боялися ёго зачепити.

А даль коли розговорились зъ нимъ, мъркують, що Стефанъ круте дѳло, ёму отсъ дурницъ панськй цы не дивнй, що ихъ видавъ, цы може такій завзятый. „Чекай” каже одинъ господареви, „то нъчо, ёго нашй дамы заворохобять — та мы ёму не новй — коли ѳнъ адвокатомъ — але нашй красавички — они ёго переробять.”

Казали они такъ, та чекали, кобы лише до объду — бо тамъ не они сами будуть, але й жънки и дѳвчата ихъ. Та й одинъ десь згубивъ ся, уже певнс пѳйшовъ змову зробити зъ дѳвицями та жонами. —

XXX.

Прійшла пора объду, господарь якбы той лисъ такій солодкй бувъ, коли просивъ Стефана, абы лишивъ ся у него на объдъ; надъявъ ся, що того хлопського адвоката голова ще не такъ сильна, абы годна була опертися очиямъ красавицъ панськой, сли ему такъ завернула голсу попадянка. Входятъ до саль зъ одной стороны паны, зъ другой панъ.

Затираючи руки зъ утъхи, господарь всъмъ дамамъ представляе: „Панъ коморникъ — нашъ прйтель.” А потому свою вельможну и доньки двъ панны коморникови, и иншихъ.

Справдъ такѳй треба було чоловѳкомъ безъ крови, чоловѳкомъ безъ чутя бути, абы на першй зиркъ ока не заняти ся донькою старшою господаря, панною Ядвиною. — Хоть и молодшѳй нехибувало такожъ нъчого.

Ядвиня могла бути на сьмнадцятѳмъ року, росла, гнучка якбы тополя, сивй очка якъ у соколочка, якъ то у пѳсни кажеся, ясноволоса, а бровы темнйшй трѳшка, личко кругле, нъ за блѳде, нъ за червоне, а таке якъ той пухъ лебедѳвий — а ще якъ она йшла, така пышношка, чепурна, жмурила очиями, а говорила, якъ тѳта ластѳвочка, лише цвѳрънкала — та такѳй хотьбы й нехотѳти, то треба було й по-

вѳсти, що ладна и красна й принадна була молода дѳдичанка, молода ляшка. —

Вѳдавъ умисне господарь саджаючи гостѳ посадивъ Стефана заразъ коло Ядвинъ, а другихъ, якъ тамъ упало; ба тамтѳти вже й сами собѳ мѳсяца найшли.

Ядвиня уже настроена видко, зачала бесѳду зъ молодымъ коморникомъ, а очи на нѳго такъ звела, якъ тѳта лисиця, що на яку бѳдну пташку прйзно дивить, абы ей ймити.

„О я вамъ завидую пане коморнику, вы у Львовѳ на великѳмъ свѳтъ, вы бавите ся коли хочете; а мы тутъ на селъ, все дома, отъ якъ тѳти черницъ — ябымъ охѳтно зъ вами замѳнялась”, зазвенкотѳла Ядвиня.

„А я знову тобымъ зовсѳмъ инакше зрѳбивъ — ябымъ не мѳнявъ ся зъ вами, але прймивъ бымъ ся зъ вами и въ мѳстѳ и на селъ бути,” зъ усмѳхомъ справднымъ мѳскимъ одвѳтивъ ей Стефанъ. —

Кождый зо слухаючихъ толковавъ собѳ ѳдвѳтъ Стефана, якъ розумѳвъ; а розумнйшй знали куды йшла гадка, бо отъ одинъ другому въ ухо шепче: „о розумный и битый то хлоповичъ — видишь, якъ Ядвиня вже й не знае, що даль.”

Ядвиня такѳй по правдѳ троха здумѳла ся на одвѳтъ такъ кречно але жертѳливо сказанный — та хочячи выратовати ся зъ клопоту, зачала знову.

„О вы пане коморнику любите жертѳвати, якъ вижу, и ловите слова дуже скоро — видко, зъ мѳста люди, — якъ селянцъ заразъ умѳють притяти.” Мавъ то бути жергъ, въ котрѳмъ але очевидно було й не мало злости, що хлопськй сынъ поваживъ ся сказати до панськой дѳчки такъ, якъ до своен рѳвнои. Очи ей троха заискрѳвѳли; хоть показувала дуже прйемну и раду. —

„Та то такъ свѳтъ привыкъ у насъ — кажуть: мѳськй люди усе мають бути нъбы якйсь гѳршй, якъ сѳльскй — но я, слава Богу, такожъ сѳльскй, лише въ мѳстѳ жити мушу.” Розпѳзнавъ ѳнъ заразъ, що собѳ дѳдичанка могла думати, та дѳятого й умисне звернувъ ей увагу самъ, що ѳнъ хлопськй сынъ.

Такъ и подѳбно крутила ся бесѳда то загаломъ, то найбѳльше по межѳ Стефаномъ и панною Ядвиною, котра замѳсть, що загадала троха зажертѳвати зъ хлоповича, мусѳла сама боронити ся добре и уважно та й поволи розмова зъ молодымъ адвокатомъ заняла майже цы не бѳльше ей, якъ не зъ однимъ дѳдичукомъ пустакомъ, и ставала ся чимъ разъ то поважнйша и цѳкавѳйша,

„Пане коморнику,” казала она до него, коли зачали вставати ѳдъ объду, „я вамъ дякую, що такъ

приємно бавила ся — навіть ненадъялася бути въ такъ минь милѡмъ товариствѣ нынѣ.” Слова тїи були вже не жертвомъ, але правдою, бо панна Ядвипя зъ власной волѣ зѡстала въ товариствѣ Стефана.

А паны тымъ часомъ повыходили до другихъ кѡмнатъ, старшій спати, молодшій люльки курити; але вже не жертували о Стефанъ мовячи, видѣли, що зле судили за хлоповича.

Кажуть, частонь стаєсь на свѣтъ, хто зъ огнемъ бавить ся, то й неразъ упече ся — видить ся, отъ не е чого и бояти ся, але якъ упѣкъ ся, то й вѣрить. Може легко стати ся и паннѣ Ядвинѣ такъ — хоть она думна на свѡй панскій роджений розумъ, хоть казала, коли вуйко ёй говоривъ, абы хлопського адвоката за чубъ взяла: „о онъ такъ змалъе, и буде щасливъ, сли буде мѡгъ въ такѡмъ товариствѣ бувати — я буду мати утѣху.” Она думала, що роджений зъ хлопа, буде гадавъ, осягъ Богъ вѣсть що, якъ вѡйде мѣжъ паны. А она якось тымъ разомъ завела ся, сама на собѣ. —

Отъ за леда двѣ, три годинъ, тоти думнї дамы забули вже, що молодой адвокатъ хлопскїй сынъ, бавили ся зъ нимъ безъ гордости; а якъ зъ ними прашавъ ся, просили такъ прїязно, абы коли еще завитавъ. — А панна Ядвипя то не могла нахвалити ся ёго до волѣ, такъ якось ёй онъ сподобавъ ся.

И межи панами вже жертѡвъ не чути, кождый лишъ хвалить ёго. Зачали они зъ нимъ о правѣ, о позвахъ, справахъ и такихъ рѣчахъ говорити. Ажъ зачудували ся, що може бути онъ такїй здѡбный. —

„А вже,” кажутъ по межи собою, „ёго конче треба для насъ переробити, хоть бы не знати що; сли онъ колись насупротивъ насъ у хлопскїихъ справахъ стане, то не много мы выиграемо зъ нашими старосвѣтскїими адвокатами.” Зажурили ся всѣ, а вже наибѡльше то той, що розказувавъ, що ёго громада до молодого адвоката пѡйти збирає ся; ажъ чубъ теръ, такъ надъ тымъ задумавъ ся. —

„Треба конче, треба,” зъ кѡлька разъ казавъ, „якось то зробити — найупершъ розбити женитьбу ёго зъ тою попадянкѡю. Старого попа треба якось инакше настроити, на давный ладъ — таже той хлопецъ шось казавъ и розповѣдавъ о ёго свальбинахъ.”

Закликано хлопця, та розпытувано го знову, и роздуманѡ надъ дѣломъ. —

Стефанъ тымъ часомъ и не думаячи бѡльше на панську гостину, забиравъ ся зъ мѣсточка назадъ до Львова. — (Дальше буде)

Д О Л Я .

нарѡдна казка.

Щомъ чувъ, се кажу: було двоухъ братїй, —
Одинъ убогїй, другїй богатїй.

Хоть зъ початку добре ся мали.

Оба о нуждѣ нѣчо не знали —

За лѣтокъ кѡлька вже перестало

Имъ однаково щастя свѣтити;

Коли молодшїй ѡтступивъ брату

Рѡдную хату,

Самъ зъ дѣтьми зъ жѣнковъ — чому — не знати,

На иншѡмъ гнѣздѣ ставъ газдовати.

Старшїй мавъ хлѣба, всего цымлао,

Молодшїй нужду мусѣвъ терпѣти. —

Но любовь братня такѡй не згасла:

Не разъ богатїй бѣдному брату,

Дававъ то хлѣба, молока, масла,

У всѣ достатки пристроявъ хату —

Не помагає —

Бо якъ не мавъ онъ, такъ и не має.

Пекъ! що за диво — хтожъ ѡгадає?

Хоть бѣдный тяжко працює въ поли,

Орє и сѣе, такой столоды,

И обороги,

Все та все убоги. —

Бачите люди, прїйшло до того,

Що мусѣвъ бѣдный у чужої хаты,

На хлѣбъ, якъ наймитъ си заробляти —

Малый заробокъ, а въ дома дѣти!

Не ма нещасныхъ чимъ накормити.

Разъ отже въ вечеръ такъ си гадає:

Такѡй я пѡйду до брата мого,

Онъ мою нужду нещастя знає,

Онъ не полає. —

Прїйшовъ тай каже: „братє соколе!

Будь милосернымъ, дай заробити;

Тяженько жити.” —

— Добре — давати маю я плату

Чужимъ, охѡтно дамъ въ двое брату.

Зѣввши вечеру пѡйдешъ у поле,

Будешъ стеречи житни пѡвкопы;

Бы якїй лихїй не забравъ снопы. —

Бѣдакъ пѡдѣвши доброї стравы,

Перехрестившись, пѡднѣсья зъ лавы,

Шепчучи пацѣръ, пѡйшовъ поволи

На брата поле. —

Ставъ пѡлъ пѡвкопкомъ, широко пильнує —

А нѣчо не бачить, нѣчо не чує —

Ажъ близько десь коло пѡвночи,

(Бо сонъ не бравъ го такѡй за очи,)

Слухає — шось мовъ шолопотѣе,

Дивится ся добре, шось ся бѣѣе,

Нѣбы дитинка, таке маленьке,

Якъ ангелъ божїй таке красеньке!

И що ѡдойде, то зновъ зближаєсь

До него що разъ ближе змагаєсь —

Та й отъ приходитъ ажъ до пѣвкопа,
 Де стоявъ бѣдний, тай въ середѣ споа
 Щось нѣбы пхае, — хапъ ю за ручку!
 „Що ты ту робишь? дамъ ти научку
 Бысь не ходила по поли въ ноци.“

Дивна дитинка, не видераесь,
 Красни якъ небо пѣднесло очи
 Тай примавляесь:

— Пусти мя пусти — я не дѣлаю
 Нѣчого злого — ось я збираю
 Для твого брата колоски зъ поля,
 Бо я твоего братчика доля! —
 „А дежь ся моя подѣла доля?“
 Запытавъ бѣдний мале похоя —
 — Я тобѣ скажу, я о нѣй знаю.

Доленька твоя тебе лишила,
 Бо собѣ мѣся шось не злюбила —
 Она ту близько — ось въ онтомъ гаю.
 Пусти мя пусти — вжемъ все сказала. —
 „Ой нѣ, не пушу доленько мила!
 Поки не скажешь, якъ бы зробити
 Якъ бы ту долю назадъ зловити.“
 — Пѣйди нимъ сонце ще засіае,
 Въ гай зелененькій, пѣйди раненько,
 А якъ учуешь, що хтось тамъ грае,
 Въ скрипки на буцѣ сумненько.

— Не бойся лиха! —
 Пѣдойди зъ тиха
 Пѣдъ того бука, тай ударъ по пни,
 Якъ спаде скрипка — ты въ руки лапни —
 Заразь маленьке, якъ я пахоя,
 Злѣзе до тебе, буде прохати,
 Щобы тѣй скрипки назадъ ѡддати. —
 То твоя доля...

(Конецъ буде)

РУСЬКІЙ ЯЗЫКЪ.

(Конецъ)

„Малорускій (южнорускій) языкъ уже по землеписному положѣнью народа займае середину меже сѣверными, южными тай западными Словенами: и по языкословныхъ примѣтахъ держитъ ѡнъ середину меже ними... Е то природна, чиста, повноголосна мова, мужеско-сильна, выразиета (лаконическа) въ устахъ статного господаря або козака молодця, тай пѣдъ перомъ Котляревского, Тополинского и др., а мягка, сердечнойѣжна, пешена въ бесѣдѣ материнской, дѣвочѣй спѣванцѣ, або пѣдъ перомъ сердечного Основяненъка. Не е то само мое мѣбнѣ ани самохвальство, бо и сторонскіи писатель, знавцѣ языкѡвъ признають ему красноречивѡсть и инчиї преимущества въ высокомъ ступени надъ другими Словенскими языками: Банѣтке называе го найкрасшимъ меже всѣма Словенскими, Мицкевичъ меже рускими языками, Бодянский величае его поетичность и музыкальнѡсть и каже го рѡвнати исъ греческимъ и италіянскимъ, Коубекъ и Мадѣвскій именууютъ го красшимъ ѡдъ ческого, Раковецкій

жалуе, шо не стався пануючимъ въ пѣлой Россіи, а наконецъ знакомитый писатель русскій Даль-Дуганскій признае му первенство надъ великорускимъ простонароднымъ и книжнымъ языкомъ. По розличныхъ околицяхъ розвився ѡнъ такожь рѡзнымъ образомъ: повнѣйшій въ степовѡмъ просторѣ при днѣпровскѡмъ, вузшій на пѣдгорью и лугахъ надднѣстрянскихъ, шерсткій, твердшій, но крѣпчѣйшій меже скалистымъ горбами, на верховинѣ, та на горѣшью бескидскѡмъ. И то показуе давнѡсть образования его, шо ѡтмѣны совѣмъ ѡтповѣдають мѣстности, на чотрѣй утворився, небу, пѣдъ якимъ изрѡсь, та ни разъ тѣи роздѣлы нарѣчій не складжуются со знакомыми исторіи подѣлами политическими народѡвъ, котрибъ могли були впливати на утворенье або перетворенье языка. Давнѣйшии тѣи знать нарѣчія якъ уплывъ сихъ сусѣдѡвъ н. пр. Полякѡвъ, Литвы, Угрѡвъ и др.“

„Розваживши мову рускую въ Галичинѣ и у Русинѡвъ угорскихъ, показуеся троякое нарѣчье одного языка южноруского. I. Волинско-подѡльске, II. Галицке або Надднѣстрянске и III. Гѡрске або Карпато-руске. Кожде изъ нихъ жѣе въ народѣ въ своихъ остро ограниченныхъ предѣлахъ. Они составляютъ одинъ языкъ южнорускій и розличаютъ одно ѡдъ другого лишень деякими рѡзностями въ коренныхъ гласныхъ, по части въ рѡзныхъ граматическихъ вилахъ.“

„Волинско-подѡльске нарѣчье, котрымъ народѣ въ сихъ обохъ областяхъ бесѣдуе, мало шо розличаеся ѡтъ украинского, або лучше сказавши, е то саме шо украинске, лишъ рѡзномова его. Оно наибширнѣйше изъ всѣхъ нарѣчій южнорускихъ, бо розлягаеся по пѣлой южнѡй Руси, а Галичины ино окрайки зафатило. Се нарѣчье мае наилучше выроблени, найдоконалшии виды (формы), оно всеюди одностайно образоване, шо е порукою за давноту сго образования и доконаенья, якъ то зауважавъ г-нъ Максимовичъ. Въ памятникахъ письменныхъ южнорускихъ встрѣчаемо ледви не всѣ знаки нынѣшного волинско-подѡльского (украинского) нарѣчія, або хоть натытки свѣдѣтельствующиїи за существованьемъ того нарѣчья въ старинѣ. Грамоты, договоры, судовіи дѣла и пр. писани майже тымъ нарѣчиемъ (хоть не безъ примѣшки церковнословенского); бай въ Галицкѡй Руси и Молдавіи въ XIV. XV и XVI вѣвѣ писани грамоты носятъ пятно сего нарѣчія. Оно богате пѣснями народными всякого рода, особливо повѣствовательными. Въ нѣсняхъ, яко въ изъустной народнѡй словесности утворився языкъ одностайный, пѣсенный. Съ пѣснями розширилося ее нарѣчье ще давно по всѣй Галичинѣ; сами Горяне спѣвають пѣснѣ украинского похоженья (козацкїи) по тамошнему быговору, коли тымъ часомъ въ лиричныхъ спѣванкахъ и обрядовыхъ пѣсняхъ заховуютъ свое помѣстне нарѣчье.“

Що въ остатнѡмъ уступѣ сказаю о волинско-подѡльскѡмъ нарѣчю малоруського языка, те не потребуе нїякого объясненья. Оно говоритъ ясно, шо редакція Вечерницъ коли взяла собѣ за задачу звернути увагу родимцѣвъ, працюющихъ на полѣ руськой словесности въ Галичинѣ, на образование въ письменности того нарѣчія, которому посвящаютъ свои труды наши братья украинскїи литераты еще ѡдъ кѡнца минувшого столѣтя, которе посѣлае уже знамениту поетично-популярну литературу, которе въ найновѣйшихъ часахъ (якъ се у-преки всѣмъ ложнымъ толкамъ у насъ розсѣяннымъ

зъ певностію знаемо) и въ науковыхъ галузяхъ на Украинѣ образовати зачали, и въ томъ взглядѣ удачнѣйше, бо совѣстнѣйше, одъ насъ поступають, — що редакція Вечерницъ не учинила тоє зъ якогось эксцентризму, сепаратизму, або чого, але що вона за собою має такожъ повагу нашихъ тутьейшихъ (не українськихъ) ученыхъ, а навѣтъ всѣхъ еще не збаламученыхъ людей, котори подъ руською словесностію южно-руську словесність, а подъ руськимъ народомъ, не лишъ самъ галицькій народецъ розумѣють. Не инымъ способомъ, толькo прийнятємъ тои засады злієся наша и украинська письменность въ одну не роздѣльну цѣлость, таку якъ составляє самъ народъ руській, хотя подъ двома панованьями проживающій. —

КНЯЗЬ ЮРІЙ БЕЛЗКІЙ.

(Продовженъе.)

XIII.

Отъ року 1370 до року 1378 терпѣли не толькo Малопольща но и Червоная Русь много отъ литовскихъ и руськихъ нападѣвъ. Головную ролю отгрававъ ту яко найближшій сусѣдъ Червоной Руси по всей вѣроятности князь Юрій Белзкій. О строгихъ нападахъ на головный городъ Червоной Руси Львовъ упоминають въ загалѣ привилея того города зъ р. 1372 и 1379.*) Литовцѣ съ Русинами непокопили такожъ ударами особенно давнюю столицю галицкого княжества, Галичь. Львовъ менше терпѣвъ отъ непріятельскихъ нападѣвъ, бо бувъ уже мурами обведенъ, и мѣстивъ въ собѣ два варовніи замки (*locus Lemburgensis dioecesis Haliciensis, qui principalis dictae terrae Russiae muris clausus et alias bene munitus.***) На супротивъ тому Галичь тогда лишивъ ся своихъ укрѣпленій, (*civitas Haliciensis est locus sine muris****) По словамъ папы Григорія XI особенно тому городу Татары зъ одной стороны, а Литовцѣ съ шизматиками зъ другой стороны безъ устанку угрожали. Города и селенья въ поблизи Галича въ слѣдствіе неустанныхъ войнъ и нападѣвъ вражебныхъ на тую древнюю столицю Галицкой Руси счезли, и Галичь далеко отъ иныхъ городѣвъ и мѣсцевостей отстоявъ.****) Княживъ тогда на Червоной Руси сынъ зъ другой сестры Казимира, Опольскій князь Владыславъ не яко подвластный князь, но яко самостоятельный панъ и дѣдичъ спадщины, которую по смерти Болеслава Тройдановича король Польскій Казимиръ яко близкій сродникъ его бувъ притязавъ. Ти руськіи краѣ дѣставъ онъ по смерти Казимира Великого стъ короля польско-угорского Людвика, тымъ самымъ правомъ, якимъ Людвикъ давнюю отчину Казимира Великого т. е. княжество кувявско-сѣрадзкое собѣ присвоивъ. Отже противъ Владыславу Опольскому вымѣрили Литовцѣ и союзникъ ихъ Юрій Белзкій, удары.

При всемъ томъ не бракло и на религіиной агитаціи Дѣло миссій католицкихъ на Руси було дуже тяжкое. Уже р. 1356 писавъ папа Инокентій VI до Николая зъ Кросна, що число миссіонарѣвъ на Руси значно уменьшилось, — многіи померли, сказує онъ, а многіи отъ своего званья отступили.*) Папа Григорій XI. выражає ся, що по смерти Казимира великого, нижели еще наступивъ Людвикъ, невѣрніи и шизматики Русь переполнили, подобно быстрой рѣцѣ которая край заливає.***) Нестало ани костелѣвъ катедральныхъ, ни управителѣвъ церковныхъ, ни душпастирѣвъ (латиньского обряда) на Руси. Многіи католицкіи епископы, которымъ папы римскіи великіи преимущества були надали, отступили и стали ся шизматикажи.***)

Длятого то приказавъ папа римскій краковскому епископови, щобы ся онъ о вѣрѣ епископѣвъ на Руси переконавъ, и тыхъ, которыхъ узнає шизматиками епископій лишавъ.****) Длятого учреждена митрополія галицкая, и епископство перемыское, володимирское и холмское латиньского обряда року 1375 и первіи кроки до перенесенья митрополіи латиньской зъ Галича до обезпеченого Львова починени. Длятого умножено число миссіонарѣвъ, и отъ являютъ ся окрѣмъ кляшторѣвъ Францѣшканѣвъ, кляшторы Доминиканѣвъ въ Львовѣ и въ Перемышли. Духовная власть папы сягала за посредствомъ тыхъ численныхъ слугъ папского престола далеко за передѣлы Червоной, Владыславу опольскому подвластной, Руси. Въ той самъ часъ существовали уже доминиканскіи кляшторы въ Каменци и въ Смотрычи на Подолью и въ Серетѣ.¹⁾ Въ увѣренью, що дѣло миссії вспомаганое королемъ польско-угорскимъ и Владыславомъ Опольскимъ и приклонными латиньской вѣрѣ подольскими князьями, колись принесє плоды, гадавъ той самъ папа Григорій XI. учреждити епископій латиньскій р. 1375 въ Луцку, Туровъ и Кієвъ, хотяи ти города въ тоє время не Польши, но Литвы принадлежали.²⁾ (Дальше буде.)

Примѣтка до Ч. XII Въ попереднѣйшомъ Ч. Вечерницъ въ статьи „Князь Юрій Белзкій“ перва дѣльница стор. 94. рядокъ 4. и 5. зъ горы въ мѣсто: „поколыбати вѣру и безпеченство“ просимъ читати „поколыбати вѣру въ безпеченство“ — стор. 94. дѣльница друга рядокъ 19 и 20. въ мѣсто: „торговельніи дороги городѣвъ нѣмецкихъ сопроводжающихъ купцѣвъ-гостій до Руси и сторонъ Татарскихъ черезъ Польшу затамовали“ просимъ читати: „торговельніи дороги сопроводжаючи купцѣвъ-гостій зъ нѣмецкихъ городѣвъ до Руси и сторонъ Татарскихъ черезъ Польшу затамовали.“ — Потому дѣльница 2. рядокъ 27. зъ горы въ мѣсто: „Чи жъ не явно, що и теперъ Литовцѣ и соединенный съ ними князь Юрій Белзкій по смерти Казимира великого, теперъ безъ помочи зъ стороны рицарѣвъ нѣмецкихъ гостій купцѣвъ и проч.“ просимъ читати „Чи жъ не явно, що Литовцѣ и соединенный съ ними князь Юрій Белзкій по смерти Казимира великого — теперъ безъ помочи зъ стороны рицарѣвъ нѣмецкихъ — купцѣвъ-гостій и проч.“

*) Выше цитованный документъ Владыслава князя Опольского зъ р. 1375. „*ipsa civitas etc.*“ — и торговельный привилей Людвика данный Львовяножъ въ день Богоявленія р. 1379: „*Civitatem nostram Lembergensem in confiniis regni nostri Russiae habitam, quae frequentes Lithuanorum insultus solet subire.*“

**) Слова папы Григорія XI. in Reinaldi historicis monumentis Lithuaniae et Poloniae ad annum 1375. —

***) Ibidem. —

****) Ibidem. —

*) Выше цитованный документъ Инокентія VI. зъ року 1356.

**) Skrobiszewski. Vitae praesulum Haliciensium.

***) Thurgenovii. Historica Russiae monumenta. —

****) Ibidem. (Thurgenovii).

¹⁾ Supplementa ad historica Russiae monumenta. Ч. 39.

²⁾ Theineri annales ecclesiastici ad a. 1375.

СПРАВДЕШНЯ ПРІЯЗНЬ.

„Неоцѣнене добро — пріязнь! Що є житє чловѣка, если онъ не має съ кимъ свое щастє, свои злиднѣ, свою радѣсть и слезы гѣркія подѣлити? Тогди онъ бѣднѣй — тогди нещаснѣй — тогди онъ сожалнѣнѣя достойнѣй. Истиннѣй другъ ино може умножити радѣсть, истиннѣй другъ ино може отерти слезы болѣющо — и ниhto бѣльше!“

Такій розговоръ вели два молодѣи офицеры, которѣи ѣхали до Измаила — до табора войска Суварова. Було то въ зимѣ. Морозъ сильнѣй — а вѣтеръ уганявъ по полѣ за туманами снѣгу, которѣй подорожнѣмъ метався въ очи що годѣ було дивитися на дорогу, на которѣй що разъ то частѣйше указовалися то возы зъ ранними, то знова амуничнѣйныи возы, бо уже недалеко було до Измаила. Звощикъ поганявъ сильно конѣ, бо уже сподѣвався заплаты, и доброго почесного ѡдѣ молодыхъ офицерѣвъ, котори просто зъ Петербурга ѣхали. —

„То правда Романѣ“ одѣзався другѣй кѣлькалѣтъ старшѣй офицеръ. „Якъ то довго мы уже разомъ. И ѡсьмѣ лѣтъ пересидѣли на однѣй лавцѣ въ школѣ кадѣтѣвъ, и два роки уже служимо разомъ въ полку воронѣцкѣмъ — и теперъ ѣдемо на поле битвы. Ты менѣ бувъ неразъ однѣмъ прибѣжищемъ: въ скорбахъ потѣшителемъ. Давъ бы Богъ, чтобы мы всѣгди такъ жили въ згодѣ и пріязни,“ — и отрясъ зъ себе снѣгъ, которѣй покрывъ его медвежѣй кожухъ. „Чи далеко ще до Измаила?“ запытавъ Романъ звощика. Но звощикъ — чи неуважавъ на вопросъ, чи задививъ ся на мимоидущѣй ѡдрядѣ войска, недавъ жадного одѣвѣта. Ажъ повтѣреннѣй вопросъ вытиснувъ ему зъ грудей сей короткѣй одѣвѣтъ: „Двѣ версты.“

— „Ну, то за 1/2 години будемъ на мѣстѣ.“ одѣзався молодшѣй сынъ Марса, Алексей.

„Хто знає, чи уже завтра не пѣдемъ битися — бо отъ, виджу великѣй рухъ на цѣломъ гостинцѣ.“ —

„Тымъ лучше“ одѣзався Романъ. „Зачимъ довго сидити въ таборѣ? Завтра ударимъ на Измаилъ. — Старшѣй Суваровъ и мы зъ нимъ будемъ уже завтра ночовати въ Измаилѣ. Мы служимо въ однѣмъ полку — коло прапорчика стоимо оба, такъ и будемъ по дружнѣму боротися зъ ворогомъ. Менѣ видитися, що уже не довго яснѣтиме перекрой надъ Измаиломъ.“

„Бути може“ сказавъ Алексей. Але незаеся минѣ, що за нашимъ приходомъ уже мусити заразъ упасти Измаилъ. Та менше о тое: — найголовнѣйше зъ твоихъ слѣвъ — було ѡдновленє пріязни — въ борбѣ.

— „Такъ мы будемъ взаимно боронитися.“ — И оба други присягли собѣ, незнаю по котрѣй разъ, пріязнь вѣчну.

Не довго потому станувъ звощикъ передъ малою хатиною, котора мала бути коршмою. — Оба други вѣшли въ тую „Arrieg Garde“ табора московскаго. Еи стѣны ослизли были ѡдѣ пары, котора зъ лимячогося припѣчка заставленого горшками уносила.

„Слава Богу“ проговорили вступившѣи воины.

„На вѣки слава“ одѣвѣчала старая баба, которѣи лице совсѣмъ незаостряло охоты до ѣды. — Она бо была кухар-

кою, — що доказовала великая вареха, котору поважно тримала въ руцѣ.

Подорожнѣ проходжалися, обходячи спячого по-середѣ хаты на соломѣ, досытъ уже старого, козака, и затирали руки. Въ-конецъ одѣзався Романъ: „Ну стара, чи доста-немъ що ѣсти; бо голодни!“

„Нѣ!“ бувъ лаконичнѣй одѣвѣтъ кухарки, которѣи лице оказовало выразно, що выраженє „стара“ трохи чи не образило еѣ.

„А щожъ тутъ маешъ въ тѣмъ горщку?“ запытавъ Алексей. —

„То юшка зъ рыбы! Але она не для васъ; она для сего мужика, що оде спитъ. — Першѣй ѡдѣ васъ сюди прѣйшовъ — и буде першѣй ѣсти. — А вы, панове, недостапеге нѣчого!“

„Е! ты стара“ сказавъ Алексей „мы тобѣ дамо за рыбащѣй росѣлъ два рублѣ — и зѣймо, — а ты скажешъ козакови, що выбѣгъ — що? добре?“

„Нѣ! я уже сказала; козакъ борше прѣйшовъ, и борше зѣѣтъ.“

На тѣи слова здавалось, спящѣй козакъ зачавъ до себе приходити, зарухався, солома зашелестѣла — и въ кѣлька хвилѣ — звѣвся онъ и зачавъ добувати зъ волосья солому — котора надавала головѣ его видѣ ижака.

„Хто тутъ хоче братиса до моихъ рыбъ! Я чувъ послѣднѣи слова — а стаю въ оборонѣ моеи власности!“

— „Добре, старшѣй,“ одѣзався Романъ, мы тобѣ ихъ не-заберемъ, але може ихъ подѣлилишь зъ нами? мы ѣдемъ зъ Петербурга, змерзли хорошо, та хотѣлибы трохи огрѣтисѣ.“

„О вѣрю,“ встаючи говоривъ козакъ. „Вы паничѣ зъ великого города — де знатъ выгѣднѣйше живѣтєся, якъ тутъ — въ таборѣ. Тамъ! то не кажу, але тутъ. Та будь що будь — я зъ вами подѣлюся по козацкѣи моимъ ѡбѣдомъ.“ — Козакъ добувъ фляшку зъ кишенѣ, коли кухарка вляя на мыску поливану перевареныи рыбы. Потому ликнувъ козакъ три разы сивухи, почаговавъ своихъ гостей — а по ѡбѣдѣ въ чверть години, уже всѣ три були въ таборѣ.

Не буду описовати таборъ, и те якъ онъ двѣмъ прѣятелямъ нашимъ нѣдобався. Въ пѣвъ години, ординансѣ закликавъ ихъ обохъ до начального вождя.

Но якже здивовалися они! Козакъ той самъ зъ которѣмъ они ѡбѣдали, бувъ теперъ — Суваровомъ. По короткѣмъ привѣтѣ сказавъ онъ обоимъ офицерамъ, що найдалше за тыж-день ударити на Измаилъ. „Но понеже маю тутъ листы, которѣ мене увѣряють о вашѣй здѣбности, мои панове, то вамъ Господинѣ М. Романѣ даю тутъ короткѣй начеркъ, ведля которого вамъ поступати належитъ. Вы Господинѣ Алексею — яко опытнѣй инжиньеръ, мусите тутъ що дня до мене приходити; отъ вамъ пляны, котори вы маєте переходити и по-правляти. Маю тутъ одного инжиньера Донъ Марина. Зъ нимъ можете скоро окѣнчити тую роботу.“

Воля вашого Превосходительства — для насъ приказомъ — и свята,“ сказавъ Алексей; „а хотя я назначенъ до линѣевого войска полку воронѣцкаго, то однако радо прѣймаю се становище — которе менѣ, ваше, Превосходительство, назначаете.“

Не довго потому одного Четверга до-дня розвинулися полки московські. Суварова можно було всюда видѣти. А якъ полки поступили до штурму, старый „Вотець“, якъ его воины называли, стоявъ на горбку и приглядався успѣхамъ своихъ войскъ. Якъ увидѣвъ що уже окопы добувають, злоймивъ капелюхъ и закликавъ: „Гей, убивайте! убивайте!“ Не наче бъ то посередъ грому нушокъ его було чути до полку, который добувавъ заборолу. А его воины, неначе почули его голосъ кинулися на Туркѣвъ; и хотя зъ великимъ крові розлитємъ добули заборолу, а всперти оддѣломъ гренадіерѣвъ воронецкихъ, которымъ верховодивъ Романъ, помчалися за уходящимъ ворогомъ ажъ пѣдъ мѣсто, де приставивши драбины на муръ, впали одни разомъ зъ уходящимъ ворогомъ брамою, други черезъ муръ до мѣста. —

Але еще не бувъ конецъ борбѣ кровавой. Еще одинъ великій купецкій дѣмъ Турки утвердивши, разили ужасно полкъ воронецкій, которого ирои були Алексей и Романъ. По кѣлька разы уже добували они той другой Измаилъ, — ажъ коло вечера удалося имъ усадовитись въ нѣмъ. Турки уходили въ лодяхъ по Днѣпрѣ. Але тутъ разивъ ихъ ужаснымъ огнемъ Пѣдбородко зъ своими стрѣльцами и пушкарями въ лодяхъ такъ, що тѣлько мале число ворогѣвъ утекло. Кѣлька башъ, цѣлу канцелярію, кассу и кѣлька сотъ людей спѣймавъ Пѣдбородко, и заразъ зачали паперы переглядати. Но що за диво! Всѣ пляны Суварова були тутъ въ копіи зъ именемъ Алексей! — Одослано ихъ до вождя начального, — который въ годину по борбѣ еще зъ бою окровавленного Алексея казавъ пѣдъ дозоръ взяти, а за два дни одойшовъ онъ до копальнѣ въ Уралю, де мавъ загребенъ бути по строгѣмъ судѣ военномъ на вѣки. —

Надармо силовався Романъ доказати невинность своего друга, наражаючися самъ на неприятности и пѣдозрѣнне. — Его загорѣлость въ бороненю своего друга привела его до того, що онъ бувъ назначенъ на одинъ годъ до копальнѣ.

Въ кѣлька днѣвъ точилася кибитка по гостинцѣ а въ нѣй сидѣли оба други, сумно взираючи на себе. Колокольчикъ звонивъ и часомъ давъ чугисъ кликъ звощика который наганявъ ручіи конѣ до скорѣйшого бѣгу. Часомъ и заспѣвавъ козакъ ескортующій кибитку, пѣснь украинську — а решта все ино точилася кибитка — и розлягався голосъ колоколчика.

Други сидѣли, ѡдавшися сумнымъ гадкамъ. — Но не плакали и не нарѣкали на судьбу, одинъ другого лишь часомъ упоминавъ, чому не ратовавъ себе зъ опасности. Такъ одного вечера ставула кибитка. Взянѣ прибули на мѣсце назначене. —

Небуду описовати тутъ мукъ и невидогъ, якихъ оба други тутъ дѣзнали. Небуду и описувати по уплывѣ одного гда ихъ роздуку. — Але скажу лишь коротко, -- що Алексей недовго бувъ самъ въ шахтахъ Уралю. Романъ повернувши до Петрограда, всѣми силами приложився до доказанья невинности своего друга. По довгихъ изслѣдованьяхъ удалося ему доказати, що павшій при штурмѣ на Измаилъ Марино въ послѣдпѣй ночи пляны, взявши зъ головної кватиры, переславъ въ Измаилъ. —

Зъ радостію и зъ слезами повиталися оба други, якъ ихъ невинность обохъ показалася, — и опять при прапорчику стояли други въ полку воронецкомъ, боронячи двоголового ѡрла Екатерины II-ои.

Омелья Стопаненко.

О ДЪ РЕДАКЦІИ.

Съ 13-ымъ Ч. кѣнчиться перве, а съ 14-ымъ дня 3. Мая 1862 зачинае ся друге четверочье нашей часописи.

Мы маемо при доброй охотѣ до праць надъю, що братья-родимць одушевлені идеєю народною, будутъ попирати насъ всесторонно, и такъ кождый зъ насъ по силъ своей кинѣ бодай зеренце пѣску, бодай камѣнець до великой будѣвлѣ. Неможемо поминути, ба мусимо зъ радостію сказати, що декогрѣ зъ украинскихъ нашихъ поетѣвъ и писательвѣвъ ѡбѣцали насъ своими дѣлами пѣдкрѣпляти, тымъ самымъ узяючи стремльня наше, котре, хоть може не ѡявилося до нынѣ тою красою, яка у него нашлася бы, приведе насъ до будучности величней и свѣтлой, бо лише въ рукахъ народу стоитъ сила двигнути здорову и цвитущу словесность — або и стаеся, що словесность никла и хоробна лише що животѣти буде. —

Понеже Ч. П. Михайль Коссакъ, котрый доси завѣдувавъ рахунками редакційными, зъ причины ѡдступленья ѡдъ заряду печатнѣ институту ставр., ѡдъ тыхъ увѣльнивъ ся, а редакция взяла дальше ряженѣе грѣшми на себе, просимо длятого дальшій передплаты просто до редакціи Вечерницъ пѣдъ ч. 178 — мѣсто у Львовѣ пересылати.

Часопись Вечерницъ выходитъ що четверга у Львовѣ.

Цѣна на передплату

Для Львова за рѣкъ 4 р. 50 кр.	за пѣвъ року 2 р. 30 кр.	за четверть року 1 р. 20 кр.
По-за Львовѣ „ 5 „ — „	„ 2 „ 60 „	„ 1 „ 40 „

Одвѣчальный редакторъ Федоръ Заревичъ.

Въ печатни Института Ставропигійского.